

Тема № 7. Особливості системи відбору спортсменів у командних видах професійного спорту (система «драфт»)

Мета заняття: *ознайомитися із сутністю та особливостями системи відбору «драфт»; розглянути переваги та недоліки системи «драфт», шляхи її вдосконалення.*

Ключові терміни та поняття: *система «драфт», сутність драфту, ефективність системи «драфт», драфт-лотерея.*

Питання для самостійного вивчення

1. Сутність і переваги системи «драфт».
2. Недоліки системи «драфт».
3. Шляхи вдосконалення системи «драфт».

При вивченні *першого питання* необхідно усвідомити сутність і переваги системи «драфт».

Драфт (англ. *draft*) потрібно тлумачити як спеціальну систему відбору спортсменів у команди та закріплення їх за клубами.

Уперше відбір гравців за системою «драфт» був запроваджений НФЛ у 1936 році з метою усунення конкуренції між клубами за обдарованих новачків і врівноваження змагальної конкурентоспроможності команд ліги.

Система «драфт» дійсно суттєво впливає на спортивну індустрію. Зниження витрат клубів на придбання новачків дозволяє більш рівномірно розподілити таланти та підвищити конкурентоздатність менш сильних команд. Це своєю чергою сприяє підвищенню напруженості та непередбачуваності результатів, що робить спортивні змагання цікавішими для глядачів, ЗМІ, спонсорів і рекламодавців. Загалом це підвищує інтересу до спорту та його привабливість для широкої аудиторії.

Система «драфт» дійсно може бути корисною для клубів, дозволяючи їм зменшити витрати на придбання нових талантів і підвищити глядацький інтерес. Це може сприяти збільшенню доходів клубу завдяки продажу прав на телетрансляції матчів та поліпшення рекламно-комерційної діяльності.

Сутність драфту полягає в тому, що не спортсмен обирає команду, за яку він хотів би виступати, а представники команд за певною системою здійснюють відбір потрібних їм гравців. Спортсмени змушені або погоджуватися з такою системою працевлаштування, або відмовитися від виступів у команді елітної ліги. При вільному працевлаштуванні найбільш обдаровані спортсмени могли б укласти більш вигідні контракти, а при відборі за системою «драфт» ліги встановлюють межі заробітної плати, яку вони можуть забезпечити новачкам. Своєю чергою асоціації гравців

професійних ліг ведуть постійну боротьбу з керівництвом ліг за підвищення ліміту зарплати спортсменам-новачкам.

Ефективність системи «драфт» поєднується з її простотою: чим нижче місце клубу в минулому регулярному чемпіонаті ліги, тим раніше він обирає собі гравця із затвердженого лігою списку, а отже, має шанс придбати більш обдарованого й перспективного спортсмена і з його допомогою поліпшити турнірне становище команди в наступних сезонах.

Розглядаючи *друге питання*, важливо з'ясувати недоліки системи «драфт».

Так, зверніть увагу, що система «драфт» у спортивних лігах може стимулювати команди, які перебувають у нижній частині турнірної таблиці, до таких дій для отримання переваги в обранні новачка на драфті. Це може впливати як на рівень змагань, так і на сприйняття з боку глядачів. Проведення драфту може потребувати перегляду та оптимізації для забезпечення більшої справедливості та конкуренції у спортивних лігах.

Система «драфт» позбавляє стимулу для отримання кращих результатів на користь вигідного положення в драфті. Цей аспект може викликати недовіру і втрату інтересу від уболівальників. Можливо, варто розглянути альтернативні методи вибору нових гравців, які б допомагали зберегти справедливість та інтегритет спортивного змагання.

Уникнути цього негативного явища дозволила новація – *драфт-лотерея*, сутність якої полягає в тому, що останнє місце в регулярному чемпіонаті ще не гарантує команді першочергового права вибору гравця. Команди, які не потрапили в ігри плей-оф, розігрують це право в лотерею. Команда, що посіла найвище місце серед аутсайдерів, отримує одну кулю, наступна за нею – дві і т. д.

При опрацюванні *третього питання* необхідно визначити шляхи вдосконалення системи «драфт».

Система «драфт» постійно вдосконалюється. Так, після внесення останніми роками організаційних змін в драфт-лотерею шанси команди, яка замикає турнірну таблицю регулярного чемпіонату, підвищилися на 25%, тоді як шанси найсильнішої знизилися на 0,5%.

Команди, які вибороли право на участь у матчах плей-оф, отримують порядковий номер вибору в драфті, зворотний зайнятому місцю в регулярному чемпіонаті. Команда-переможець робить вибір останньою, наступна за нею – передостанньою і т.д. Право вибору під певним номером у черговому драфті або драфті наступного року одна команда може продати іншій команді чи обміняти на її гравця.

Перед кожним драфтом центральні скаутські бюро ліг на основі детальної інформації складають рейтингові списки гравців, які є кандидатами на працевлаштування. Зарплата гравця-новачка значною мірою залежить від місця в рейтингу. Водночас скаутські служби клубів формують свої рейтинги гравців, які часто не збігаються з рейтингами центральних скаутських бюро.

Досить вичерпну інформацію про талановитих спортсменів дають клубам тренери команд коледжів та університетів. Вони зацікавлені, щоб контракти були підписані з випускниками саме їхнього вишу, оскільки це хороша реклама для залучення до команди освітнього закладу обдарованих випускників шкіл.

Спочатку драфт проводили не публічно, а потім – на спортивних аренах клубів як яскраве шоу із запрошенням глядачів, журналістів і телебачення.

Отже, важливо усвідомити, що система «драфт» – це дійсно спосіб, який дозволяє клубам ефективно відбирати талановитих гравців, регулювати конкурентоздатність команд, створювати цікаві та видовищні змагання. Завдяки драфту команди можуть отримати прекрасну можливість підсилити свій склад та поліпшити результативність у ході майбутніх змагань. Цей підхід також сприяє популяризації спорту та забезпеченню його фінансової стійкості.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність драфту. Коли це поняття з'явилося?
2. Що стало передумовою для запровадження драфт-лотереї?
3. Поясніть, як проводиться драфт-лотерея.
4. Назвіть переваги та недоліки системи «драфт».

Тестові завдання

1. *Основна система відбору в олімпійському спорті – це:*
 - а) система, що ґрунтується на оцінці обдарованості;
 - б) система, що ґрунтується на масовому виді спорту;
 - в) система, що ґрунтується на етапах спортивного тренування з урахуванням цілей і завдань кожного з них.
2. *Драфт – це:*
 - а) «біржа праці» для професійних спортсменів;
 - б) система відбору молодих спортсменів;
 - в) спеціальна система відбору спортсменів у команди та закріплення їх за клубами.
3. *На чому ґрунтується система відбору спортсменів у професійні команди в американському професійному спорті?*
 - а) на цілеспрямованій підготовці резерву;
 - б) на відборі з олімпійського спорту;
 - в) на системі «драфт».
4. *Драфт-лотерея – це:*

- а) рейтинг професійних спортсменів;
- б) яскраве спортивне шоу для підвищення рейтингу гравців;
- в) можливість отримати право на вибір кращого гравця.

5. *Укажіть переваги драфту:*

- а) можливість придбати кращого гравця;
- б) можливість контролювати перехід гравців з одного клубу в інший;
- в) можливість зменшувати витрати клубів на придбання обдарованих гравців, підвищення видовищності, сприяння зростанню рівня доходів.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Поясніть, чи правильні такі твердження:

Драфт (англ. *draft*) – спеціальна система відбору спортсменів у команди та закріплення їх за клубами.

Система «драфт» значно знижує витрати клубів на придбання новачків, сприяє підвищенню класу команд-аутсайдерів, що дозволяє домогтися у черговому сезоні зростання напруження спортивної боротьби й непередбачуваності результатів як окремих ігор, так і змагань загалом. Це сприяє підвищенню інтересу до змагань з боку глядачів, засобів масової інформації, спонсорів і рекламодавців.

Сутність драфту поєднується з простотою цієї системи: чим нижче місце клубу в минулому регулярному чемпіонаті ліги, тим раніше він обирає собі гравця із затвердженого лігою списку, а отже, має шанс придбати більш обдарованого й перспективного спортсмена і з його допомогою поліпшити турнірне становище команди в наступних сезонах.

Ефективність системи «драфт» полягає в тому, що не спортсмен обирає команду, за яку він хотів би виступати, а представники команд за певною системою здійснюють відбір потрібних їм гравців.

Завдання 2. Напишіть есе на тему «Пошук та розвиток спортивного таланту: ретроспективний та сучасний аналіз».